

BOEK BESPREKING

Professor Dr. A. J. P. van den Broek: *Exostosen aan den menschelijken schedel*. Geneeskundige Bladen uit Kliniek en Laboratorium voor de praktijk, acht en dertigste reeks, afl. XII.

Van den Broek, die in een gedegen studie de beenexostosen aan den menschelijken schedel bespreekt, onderscheidt ze als tori mandibulares, maxillares, torus palatinus en tori auditivi. Dewijl deze laatste al naar gelang van hunnen ontwikkelingsgraad de uitwendige gehoorgang vernauwen dan wel afsluiten kunnen, vinden wij ze veelvuldig in de klinische (otologische) literatuur besproken. Niet aldus de exostosen aan boven- en onderkaak, welke vrijwel nooit tot functioneele stoornis aanleiding geven en waarvan wij de beschrijving in eerste instantie in anthropologische publicaties vinden.

De tori mandibulares ontwikkelen zich gemeenlijk oraal van de præmolares: naar voren toe kunnen zij zich tot aan het gebied der laterale incisivi uitbreiden, naar distaal tot aan den derden molaris toe.

In tegenstelling daarmede manifesteren de maxillaire tori zich juist ter hoogte van de achterste molares, zij laten het gebied der antemolares vrij, kunnen daarentegen achter den derden molaris om op de buccale vlakke van den processus alveolaris voortwoekeren. Vée! bekender is de torus palatinus, die juist op het midden van het palatum durum tot ontwikkeling komt.

Terwijl de kennis der exostosen aan boven- en onderkaak hoofdzakelijk op schedelonderzoek berust, merkten wij reeds eerder op, dat wij de tori auditivi ook en met name uit de kliniek kennen: daarom is men dan ook zooveel beter op de hoogte van hun eerste ontwikkeling, groei, familiair en erfelijk optreden, enz..

De frequentie der exostosen is bij de verschillende rassen resp. bevolkingsgroepen zée! wisselend. Zoo bijv. treffen wij de tori auditivi zée! veelvuldig bij de bewoners der Zuidzee-eilanden, de beenverdickingen aan boven- en onderkaak vée! meer bij de in het hooge Noorden levende volksgroepen, hoewel zich zelfs daar groote plaatselijke verschillen kunnen voordoen.

Ten aanzien van de aetiologie der exostosen komt Van den Broek tot de slotsom „dat er door invloeden van waarschijnlijk chemischen en van thermischen aard reactieve hyperaemie van het slijmvlies in den mond, resp. de huid, in de uitwendige gehoorgang, optreedt, die de onmiddellijk hier gelegen osteoblasten tot beenvorming aanzet”.

TH. E. DE JONGE

Jahrbuch des Zahnarztes 1941/42, Vijfde Druk door *H. Dietsch*. Geschäftsführender Zahnarzt in der Kassen-Zahnärztlichen-Vereinigung Deutschlands und *Dr. E. Schrickel*, Hauptabteilungsdirektor in der Deutschen Zahnärzteschaft. Uitgave: Dr. Max Gehlen, Buchverlag der Deutschen Zahnärzteschaft. Prijs. RM. 5.50.

Wanneer men dit niet minder dan 424 bladzijden tellende „Merkbuch für die tägliche Praxis” zoo voor zich ziet, valt moeilijk te bevroeden op welke materie de lijvige inhoud wel betrekking heeft. Onwillekeurig herinnert de titel aan het onmisbare „Tandheelkundig Jaarboekje” onzer opgeheven Maatschappij, waarbij het verschil in uiterlijken omvang bij voorbaat verklaard is door de onderlinge dimensioneele verhoudingen van beide landen. Maar deze veronderstelling wordt bij nadere kennismaking niet bevestigd; het Jahrbuch blijkt de volledige verzameling te zijn van de verordeningen, voorschriften en richtlijnen, welke door de overheid zijn uitgevaardigd met betrekking tot de uitoefening der tandheelkunst in het Deutsche Rijk, zoomede van al datgene uit andere bepalingen, waarmede de tandarts in zijn dagelijksche werkzaamheid als bedrijfschoofd en ondernemer te maken heeft en waaraan hij wijders wettelijk is onderworpen. Dat zulks in een tijdsgewricht van vergaande overheidsbemoeiing niet weinig is, ligt voor de hand en het „Merkbuch” wil, volgens het prospectus, dan ook de rol vervullen van onmisbare raadgever „in allen Fragen der Praxis mit ihrem Papierkrieg”. In dit soort oorlog is het, evenals in de echte, zaak om tot de tanden gewapend te zijn en het Jahrbuch kan, gelijk het ons wil voorkomen, beschouwd worden als het arsenaal waaruit naar behoefte kan worden geput.

Nu zal men aanstonds geneigd zijn te veronderstellen, dat de inhoud alleen van belang is voor den tandarts in het Deutsche Rijk en dat het daarbuiten geen praktische waarde vertegenwoordigt. In beginsel valt zulks natuurlijk niet te ontkennen, maar wanneer men van den inhoud en de strekking der verschillende verordeningen en beschikkingen nader kennis neemt als maatstaf van de officiële positiebepaling en waardeering van den tandarts en zijn beroep in het geheele maatschappelijke samenstel, dan verkrijgt deze verzameling van overheidsmaatregelen met toelichtingen, die in het „Jahrbuch” is samengevat, een aspect, dat ook elders een aandachtige bestudeering ten volle loont.

Daar is om te beginnen de Staatliche Gebührenordnung van 1932, voortgekomen uit de Preussische Gebührenordnung van 1924 (waarvan de afkorting „Preugo” ter aanduiding is overgenomen). Hierin zijn de tariefgrenzen vastgesteld voor alle medische en tandheelkundige verrichtingen, welke als zelfstandige praestaties zijn aangemerkt en waarvan de vergoeding mag varieeren van het bepaalde minimum tot het tienvoud daarvan. Het is ook voor anderen belangwekkend kennis te nemen van wat in de verordening zool als zelfstandige, voor honoreering vatbare verrichting aan de praktijk is ontleend. In dit opzicht en ook in andere richting doet de verordening den tandarts alle recht wedervaren. Met alle mogelijke behandelingen, ook op het gebied der orthodontie, parodontose en kaakfracturen, is rekening gehouden.

Het spreekt vanzelf dat de vergoedingen bij het sociale ziekenverzorgingswezen, naast die voor de particuliere praktijk, een belangrijke plaats innemen. Men vindt voor de velerlei verplichte en vrijwillige ziekenfondsen deze afzonderlijk vermeld. Van meer belang dan de tarieven zijn de richtlijnen, die voor de verschillende behandelingen der sociaal-verzekerden zijn vastgesteld en de toelichtingen, die op de voorschriften worden gegeven. Daarin vindt men de normen neergelegd, waaraan de praktijk der sociale tandheelkundige verzorging moet beantwoorden om het nuttige rendement te verkrijgen dat daarbij als doel gesteld is. Dat de belangen van den practicus hierbij niet buiten beschouwing zijn gebleven moge hier volledigheidshalve tevens worden vermeld. Dit alles heeft door zijn principiëelen grondslag een geldigheid, waardoor het ook buiten de grenzen van het Deutsche Rijk alle aandacht waard is.

Hetzelfde kan gezegd worden van het hoofdstuk, dat gewijd is aan de rechten en plichten van den tandarts, zooals die o.m. zijn neergelegd in de „Standes- und Verbandsordnung”, regelende de positie van de tandartsen in hun beroepsuitoefening tegenover de gemeenschap en ten opzichte van elkander. Wat ten onzent in den Codex voor beroepsethiek appelleert aan het standsgewoel en de standseer der beroepsgenooten, is in het Deutsche Rijk bij verordening bindend verklaard. In verschillende paragrafen ontmoet men veel, dat door elken rechtgeaarden tandarts als vanzelfsprekend wordt beschouwd, daarnaast zijn er voorschriften, waarvan de gerechtvaardigheid ook elders voetstoots kan worden erkend. Wij noteren ter illustratie hiervan o.a. dat het practiseeren buiten de gemeente van vestiging slechts is geoorloofd wanneer ter plaats geen tandarts woonachtig is. Zoo bevat de verordening veel waardoor wordt verhoed dat in het toenemend gedrang om een plaatsje in de tandheelkundige zon ethische waarden onder den voet worden geloopt tot schade van de standswaardigheid en het aanzien van het beroep.

Ook op andere terreinen der praktijk, waar de tandarts bij voortdoring zijn houding heeft te bepalen geeft het jaarboek leerzame informatie. Zeer behartigenswaard zijn de beschikkingen en toelichtingen op velerlei gebied, welke een antwoord geven in kwesties, die zich bij de dagelijksche werkzaamheid voordoen. De ervaren en daardoor in maatschappelijke verhoudingen georiënteerde practicus zal al lezende veel in gekristalliseerden vorm ontmoeten, dat hij in den loop der jaren ook als juist heeft bevonden. Den jongen tandarts behoedt het voor moeilijkheden waarin hij pas na vallen of opstaan den goeden weg zal weten te vinden.

Wie voor het overige belang stelt in de organisatie der tandheekunde in al haar geledingen, zooals die thans in het Deutsche Rijk haar beslag heeft gekregen, vindt tal van bijzonderheden. Als voorbeeld noemen wij slechts de verplichting voor ziekenfondstandartsen om eens in de vier jaren aan een cursus voor voortgezet onderwijs gedurende zes dagen deel te nemen.

Nogmaals : kennismaking van het „Jahrbuch des Zahnarztes” kan een ieder worden aanbevolen.